

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.12.2000
KOM(2000) 881 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

Økonomisk reform: Rapport om Fællesskabets produkt- og kapitalmarked

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

Økonomisk reform: Rapport om Fællesskabets produkt- og kapitalmarked

INDLEDNING

Dette er Kommissionens tredje rapport om produkt- og kapitalmarkeder. Den følger op på den anmodning, der blev fremsat af stats- og regeringscheferne på Det Europæiske Råds møde i Cardiff i foråret 1998. På møderne i Lissabon og Santa Maria de Feira stadfæstede Det Europæiske Råd herefter den økonomiske reformproces, der blev igangsat i Cardiff, som en af de tre gensidigt styrkende søjler i Lissabons økonomiske og sociale agenda sammen med den makroøkonomiske strategi og beskæftigelsen samt socialpolitikken.

Økonomiske reformer på produkt- og kapitalmarkederne er nøglen til opfyldelse af målsætningerne om vækst, en stærk konkurrenceevne, fuld beskæftigelse og overgangen til den videnbaserede økonomi, som blev formuleret på Det Europæiske Råd i Lissabon. De er nødvendige for at øge vor økonomis og vore markeders effektivitet. Dette er vigtigt, hvis vi skal forbedre den europæiske økonomis potentiale i form af erhvervs- og beskæftigelsesmuligheder, produktionspotentiale, forbrugernes tilfredshed og vore borgeres levestandard.

Produkt og kapitalmarkedsreformerne blev ikke indledt i Cardiff og Lissabon. Arbejdsmarkedsreformer, innovation og social samhørighed har i nogen tid været emne for EU's politik. Dog hersker der ikke nogen tvivl om, at Det Europæiske Råd i Lissabon giver alt dette ny og større vægt, således at der nu foreligger en troværdig reformstrategi med vidtrækkende mål. Virkeliggørelsen af denne strategi vil være afgørende for Europas fremtid.

Den økonomiske reformproces, der blev igangsat i Cardiff, begynder nu at vise resultater...

Der er nu bred enighed om, at der er behov for strukturreformer inden for Den Europæiske Union både på nationalt plan og EU-plan. Det fremgår af de nationale rapporter, der blev forelagt i november, hvilke fremskridt der sker i de enkelte medlemsstater med økonomiske reformer.

Økonomisk reform er nu blevet anbragt øverst på EU's politiske dagsorden. Det viser konklusionerne af Det Europæiske Råd i Lissabon og Santa Maria de Feira, hvor der blev fremlagt en omfattende mikroøkonomisk strategi med ambitiøse mål for konkurrenceevnen og strukturændringerne.

Som et resultat heraf er der allerede blevet taget vigtige politiske initiativer og en række er undervejs for at ændre EU's lovgivningsrammer på en måde, som er i overensstemmelse med visse fundamentale principper med henblik på at skabe et mere dynamisk erhvervs-klima, inkludere den nye videnbaserede økonomi og til enhver tid være lydhør over for EU-borgernes ønsker. Initiativerne omfatter strategien for fjernelse af de resterende handelshindringer inden for servicesektoren, forenkling af lovgivningen og styrkelse af konkurrencen inden for netværksindustrien. Alle disse er eksempler på initiativer, der udspringer af konklusionerne fra tidligere Cardiff-rapporter.

Koordineringen af EU's mikroøkonomiske politik er blevet forbedret, eftersom hovedkomponenterne både på medlemsstats- og EU-niveau nu er omfattet af det samme

overvågningssystem. Som et resultat heraf er konkurrencepolitikken, virksomhedspolitikken og de specifikke foranstaltninger vedrørende netværksindustrien såvel som andre politikker vedrørende det indre marked blevet forbedret og afpasset efter beskæftigelses- og uddannelsesreformerne.

En rapport, som bygger på Lissabon-konklusionerne og målsætningerne for strategien for det indre marked ...

Dette års proces, som allerede flere gange har været taget op til vurdering og er blevet forbedret, har været præget af den nye, mere enkle, åbne og decentraliserede samordningsmetode, der blev indført i Lissabon, og som er baseret på retningslinjerne for Den Europæiske Union med kortfristede, mellemfristede og langfristede målsætninger og præcise tidsplaner. Disse retningslinjer vil blive omsat til nationale og regionale politikker, således at man i de konkrete målsætninger og foranstaltninger tager højde for nationale og regionale særpræg. Den foreliggende rapport indholder kvantitative indikatorer¹ og andre midler til at vurdere vore bestræbelser på at opfylde målsætningerne fra Det Europæiske Råd i Lissabon. Disse kan anvendes ved udformningen af de nye overordnede retningslinjer for den økonomiske politik og forberedelserne til det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd i Stockholm til foråret. Endvidere kan de anvendes til at vurdere gennemførelsen af sidste års overordnede retningslinjer for den økonomiske politik.

Det Europæiske Råd har peget på en række sektorer og indsatsområder, som ikke fuldt ud har udnyttet deres potentiale til at forbedre forbrugernes vilkår eller virksomhedernes konkurrenceevne. De foranstaltninger, som Det Europæiske Råd i Lissabon pegede på til afhjælpning af disse mangler, var bl.a. reform af servicesektoren, forenkling af lovgivningen og gennemførelse af handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser. Disse områder bliver der lagt særlig vægt på i denne rapport, men også andre emner, som indgår i Lissabon-konklusionerne vil blive taget i øjesyn, bl.a. kontrakter med det offentlige, forsyningspligtigheder og statsstøtte, ligesom der foreslås nye aktioner.

I dette års rapport er der for at forbedre den løbende evaluering af Fællesskabets markeder valgt samme struktur som i strategien for det indre marked med de fire strategiske målsætninger: forbedring af borgernes livskvalitet, effektivisering af EU's produkt- og kapitalmarkeder, forbedring af erhvervs klimaet og udnyttelse af fordelene ved det indre marked i en verden i forandring. Hermed skulle der være et bedre grundlag for at evaluere og forbedre det indre marked, som er baseret på denne strategi, således som det blev besluttet på Det Europæiske Råd i Lissabon.

Forbrugerne og borgerne: dette års hovedemne ...

På Det Europæiske Råd i Santa Maria de Feira understregede man forbrugernes og borgernes betydning i omdannelsen af EU. De skal have afgørende indflydelse på udformningen af politikker og gennemførelse af reformer. Det var frem for alt for at tilgodese forbrugerne og borgerne, at man på Det Europæiske Råd i Lissabon satte som mål for EU, at den skulle blive "den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, og at vi skulle

¹ Denne rapport indeholder indikatorer, som kan anvendes i forbindelse med målsætningerne for Cardiff-processen. Refererer man til rapporten fra Udvalget for Økonomisk Politik til ØKOFIN-Rådet fra 7. november 2000, kan de betragtes som type-3-indikatorer. Det er ikke nødvendigvis de samme som type-1-indikatorerne i den sammenfattende rapport eller type-2-indikatorerne i de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik. Se også meddelelsen KOM (2000)594 om strukturindikatorer.

være i stand til at sikre en bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre arbejdsplader og større social samhørighed". Det indre marked er det centrale element i forfølgelsen af dette mål, ligesom det er og altid har været det vigtigste middel til at forbedre borgernes levestandard og livskvalitet. Det tilvejebringer Den Europæiske Unions økonomiske fremskridt og giver incitament til konstant at tilstræbe de bedste rammebetingelser for at opnå de bedst mulige økonomiske resultater. Samtidig nyder borgerne i det indre marked særlige rettigheder, som til stadighed skal garanteres og styrkes. På denne måde placerer den økonomiske reform borgerne i centrum af det indre marked.

Da borgernes og forbrugernes rolle i de økonomiske reformer er dette års hovedtema, vil spørgsmål, som indgår i strategiens målsætninger for at forbedre borgernes livskvalitet, blive behandlet indgående.

Fra Lissabon til Stockholm - videreudvikling af strategien og gennemførelse af foranstaltninger

Den vigtigste udfordring, der venter os forude, er videreudviklingen af den strategi, der blev fastlagt i Lissabon. Tiden er nu inde til at omsætte ideerne til praksis. Der inden for de seneste måneder gjort store fremskridt med udviklingen af de nødvendige instrumenter som f.eks. indikatorer og iværksættelsen af de første initiativer, som Det Europæiske Råd har peget på. Nærværende rapport gør rede for udviklingen på produkt- og kapitalmarkederne. I den sammenfattende rapport, som Kommissionen vil forelægge for Det Europæiske Råd i Stockholm til foråret, vil der blive givet en detaljeret redegørelse for de hidtidige fremskridt, ligesom der vil blive præsenteret ideer til nye tiltag.

FORBEDRING AF FORBRUGERNES LIVSKVALITET

1. De økonomiske reformer giver forbrugerne store fordele...

I konklusionerne af mødet i Rådet (det indre marked) den 16. marts 2000 fremhævedes et af det indre markeds vigtigste målsætninger: at forsyne forbrugerne med et bredt udvalg af sikre produkter af høj kvalitet til konkurrencedygtige priser

Ser man på udviklingen på produkt- og kapitalmarkederne i løbet af det sidste år, kan man fastslå, at det indre marked generelt bringer forbrugerne og borgerne stadig større økonomiske fordele. Der sker fortsat en tilnærmelse af priserne, navnlig for tjenesteydelser (se tabel 5). Prisforskellene på markederne for tjenesteydelser er blevet mindre markante og nærmer sig udsvingene på varemarkederne. Især medfører de økonomiske reformer fortsat lavere priser inden for offentlige forsyninger og netværksindustrien målt både i løbende og faste priser. Priserne for telekommunikation er også blevet lavere til trods for en omstrukturering af taksterne (se tabel 1 og 2). El-priserne er faldet med over 14% i Det Forenede Kongerige (inkl. afgifter) og 14% i Spanien (ekskl. afgifter)(se tabel 3 og 4). Som et resultat heraf er de årlige el- og telefonomkostninger for en "gennemsnitsfamilie" i Østrig faldet med op til 25 % fra 1996 til 1999. I Tyskland beløb disse besparelser sig til 125 EUR om året og 105 EUR i Frankrig (se boks 1).

Mens der er sket en tilnærmelse af priserne i det indre marked generelt (se tabel 5), bevæger priserne i Det Forenede Kongerige og Irland sig væk fra EU-gennemsnittet (se figur 1). Den generelle tilnærmelse maskerer også den øgede spredning i brændstofpriserne som følge af den uensartede udvikling i begge ender af prisskalaen. Det kræver en øget indsats at vurdere prisforskellenes virkning og art (se boks 2).

... og ser ikke ud til at have haft en negativ indflydelse på leveringen af forsyningspligtigheder ...

Leveringen af forsyningspligtigheder (services of general interest) har været genstand for meget opmærksomhed i de seneste måneder, efter at Det Europæiske Råd og Rådet (det indre marked) har fastlagt nærmere retningslinjer herfor. Kommissionen udsendte en meddelelse om "Forsyningspligtigheder i Europa" [KOM(2000)580] i september måned med henblik på at tilvejebringe større juridisk klarhed om anvendelsen af bestemmelserne vedrørende det indre marked og konkurrencereglerne på dette område og understrege betydningen af borgernes interesser.

Det har været frygtet, at en reform af lovgivningen vedrørende forsyningspligtigheder kunne skabe utilfredshed hos forbrugerne. Det er vanskeligt at drage generelle og kategoriske konklusioner, eftersom forbrugertilfredsheden varierer mellem de enkelte sektorer og de enkelte medlemsstater. Inden for f.eks. mobiltelefoni ser det ud til, at forbrugertilfredsheden er størst i de lande, hvor reformerne har været mest vidtgående (se figur 2) - i det mindste i visse henseender. Forsyningspligten skal bevares for at sikre et alment udbud af visse forsyningspligtigheder til overkommelige priser, og i praksis har det ikke været en hindring for konkurrencen på disse markeder.

2. Kun et højt miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelsesniveau vil forbedre Europas markedseffektivitet og forbrugernes livskvalitet...

I konklusionerne fra mødet den 16. marts 2000 i Rådet (det indre marked) blev det påpeget, at et velfungerende indre marked kræver et højt niveau af forbrugerbeskyttelse og forbrugertillid. Dette kræver, gennemskelige markeder, pålidelige oplysninger og effektive håndhævelsesprocedurer og retsmidler. Dette er dog ikke altid tilstrækkeligt til at garantere sikkerhed og sundhed. Det er baggrunden for hvidbogen om fødevarerikkerhed, som nu går ind i gennemførelsesfasen. Der skal i denne forbindelse iværksættes en række vigtige foranstaltninger, for at man i fremtiden kan undgå markedsmæssige eller lovgivningsmæssige brist, som bringer den offentlige sundhed i fare. I en større sammenhæng vil de aktuelle foranstaltninger vedrørende producentansvar lægge op til nye indsatsområder, idet der tages hensyn til sådanne foranstaltningers økonomiske virkninger for virksomhederne.

Borgernes voksende bekymring for miljøet og målsætningen om bæredygtig udvikling kræver en stærkere samordning af miljøpolitikken og økonomiske reformer inden for det indre marked. Denne integration kan realiseres med et godt resultat, hvis man for at opfylde miljømæssige målsætninger i højere grad gør brug af markedsbaserede instrumenter. Øget anvendelse af miljøafgifter, som er differentieret efter miljøbelastningen og i overensstemmelse med reglerne vedrørende det indre marked, vil kunne forbedre de økonomiske resultater, således at markedspriserne afspejler de reelle udgifter til aktiviteterne (på EU-plan udgjorde miljøafgifterne kun 6,7% af det samlede skatteprovenu i 1997 - se tabel 8). Ved anvendelse af andre økonomiske instrumenter som f.eks. omsættelige emissionsrettigheder vil man kunne opnå samme gevinster. Reglerne for tildeling af offentlige kontrakter giver mulighed for at tilgodese miljøaspekter, og de foreslåede direktiver² indeholder nærmere retningslinjer for så vidt angår denne mulighed. De nye indsatsområder, der er foreslået i meddelelsen [KOM(1999)263] om det indre marked og miljøet, skal der

² KOM(2000) 275 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige indkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter og KOM(2000) 276 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om vand- og energiforsyning samt transport.

arbejdes videre på. Dette er nødvendigt, hvis målsætningen om bæredygtig udvikling skal integreres fuldt ud i den økonomiske reformproces.

3. De igangværende reformer inden for finansielle tjenesteydelser har specifikt til formål at tilgodese forbrugernes og borgernes interesser...

Strukturreformer inden for finansielle tjenesteydelser i detailledet har en direkte, signifikant indvirkning på forbrugerne. Handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser afspejler klart dette. Det foreslåede direktiv om pensionskasser³ vil indebære store fordele for forbrugerne og borgerne. Da der bliver mulighed for grænseoverskridende pensionsordninger, og tillægspensionsordninger bliver mere attraktive og mindre kostbare, vil det blive betydeligt billigere at flytte til en anden medlemsstat med henblik på at arbejde. Forholdene omkring grænseoverskridende pengeoverførsler er imidlertid meget utilfredsstillende. Der er sket fremskridt siden sidste år, men omkostningerne ved sådanne overførsler er stadig urimeligt høje (se tabel 9).

4. Alt i alt vil forbrugerne kunne få endnu mere ud af den økonomiske reform...

... hvis informationen og markedsgennemskueligheden forbedres. Dette gælder især markeder med mangelfuld informationsikkerhed (f.eks. mobiltelefonaktiver, produktkvalitet), men også når forbrugernes rettigheder ikke kan forventes at være "almindeligt bekendt" (flytransport var et eksempel herpå, indtil man for nylig offentliggjorde et charter om flypassagerers rettigheder).

... hvis der iværksættes målrettede foranstaltninger til nedbrydning af barrierer inden for områder, som kræver direkte indgriben, samtidig med at man bibeholder en effektiv forbrugerbeskyttelse. Det kan eventuelt blive aktuelt for grænseoverskridende pengeoverførsler. Der er allerede foranstaltninger på vej inden for områder som fødevarerikkerhed.

... hvis der i de enkelte medlemsstater føres en mere aktiv konkurrencepolitik. Derved ville det være muligt at fjerne nogle af de største forskelle, der stadig er i de relative priser landene imellem (tabel 5). Det er nødvendigt at føre kontrol med fusioner i de enkelte medlemsstater, hvis man skal bibeholde et højt konkurrenceniveau på de nationale markeder. En decentraliseret anvendelse af artikel 81 og 82 i traktaten vil være gunstig for konkurrencen på de nationale markeder.

... hvis kommunikationskanalerne mellem forbrugerne og de offentlige myndigheder forbedres, og der udvikles effektive klagesystemer, retsmidler og håndhævelsesprocedurer. På dette område bør der etableres bedst praksis. Dialogen med borgerne skulle gøre denne opgave lettere på EU-niveau. Inden for særligt følsomme områder som finansielle tjenesteydelser og e-handel bør opmærksomheden især rettes mod forbrugerne og borgerne, men uden at øge virksomhedernes administrative byrde.

... hvis effektiviteten og hensigtsmæssigheden af bestemmelser vedrørende miljøbeskyttelse og universelle tjenester regelmæssigt tages op til nyvurdering. Sådanne bestemmelser skal løbende afpasses efter markedsudviklingen. Regelmæssig ajourføring og "udtynding" vil forhindre en unødige regelbyrde. Hertil kommer, at miljømæssige og økonomiske reformer bør integreres bedre. Øget anvendelse af markedsinstrumenter til opfyldelse af miljøpolitiske

³ KOM (2000) 507 om samordning af love og administrative bestemmelser om arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers virksomhed.

mål vil gøre det lettere at integrere miljøpolitik og foranstaltninger til forbedring af markedseffektiviteten generelt. Lovgivningsreformer inden for miljømæssigt følsomme områder som f.eks. transport og energi vil kræve nøje overvågning.

Politiske følgerikninger ...

De økonomiske reformer ændrer forvaltningsmetoden i EU, idet der skabes et nyt økonomisk miljø, hvor borgere og forbrugere spiller en langt mere fremtrædende rolle end tidligere. Eftersom økonomiske reformer skærer ned på antallet og omfanget af økonomiske aktiviteter, der er beskyttet mod konkurrence, øges mulighederne for det private initiativ i den nye europæiske økonomi. Dermed får borgerne større betydning som økonomiske aktører, mens de i deres egenskab af forbrugere samtidig kommer til at nyde godt af den forbedrede markedsaktivitet.

Den offentlige sektors rolle, ændres også som følge af den økonomiske reform. Der åbnes op for konkurrencen på stadig flere områder, hvor borgernes initiativer hidtil ikke er blevet hilst velkommen eller har været tilladt. Dette er positivt, eftersom offentlige myndigheder ikke nødvendigvis er godt udrustet til at være direkte involveret i - og slet ikke alene ansvarlige for - de mange områder, de har forbeholdt sig selv.

Økonomiske reformer kræver i højere grad de offentlige myndigheders opmærksomhed inden for bestemte områder. Borgerne og forbrugerne skal have bedre, mere effektiv beskyttelse. Love og regler skal videreudvikles, hvorefter de skal analyseres for at fastslå, hvilke fordele og hvilke omkostninger, de medfører. Lovgivning og administrative bestemmelser skal løbende tages op til vurdering med henblik på at gøre dem mere enkle, effektive og rationelle. Forbrugerne skal endvidere holdes orienteret om deres rettigheder. Der er behov for effektive og billige informationssystemer. Den økonomiske reformproces kræver, at de offentlige myndigheder tager sig af en lang række forvaltningsspørgsmål.

FREMME AF INTEGRATIONEN OG KONKURRENCEN FOR AT GØRE EU-MARKEDERNE MERE EFFEKTIVE

En hurtig gennemførelse af de økonomiske reformer til integration af EU-markederne var et af hovedelementerne i Lissabon-strategien, som skulle gøre EU til "den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden". I dette afsnit fokuseres der på markedseffektiviteten inden for servicesektoren, herunder forsyningspligtigheder, på varemarkederne, de finansielle markeder, offentlige kontrakter samt udviklingen inden for statsstøtte.

1. Integreringen af EU's serviceerhverv får stigende betydning

I konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Lissabon understreges især betydningen af servicesektoren, og der efterlyses en strategi inden udgangen af 2000 til fjernelse af de resterende hindringer for den EU-interne handel med tjenesteydelser. Begrundelsen herfor er sektorens økonomiske betydning og dens beskedne resultater sammenlignet med USA. Hvis beskæftigelsesprocenten inden for EU's servicesektor lå på samme niveau som i USA, ville der have været 36 mio. flere arbejdspladser.

Selv om sociokulturelle og afstandsbedingede hindringer påvirker handelen med tjenesteydelser, er der stadig forskellige lovmæssige barrierer, der holder EU's servicesektor inden for nationale grænser - i hvert fald hvad forretningservice angår (se figur 8). En undersøgelse af virksomheder, der leverer tjenesteydelser på tværs af grænserne (se boks 4 i

bilaget), viser, at for over 47% af disse virksomheder udgør salget af tjenesteydelser til andre EU-lande højst 10% af deres omsætning. Af hindringer kan nævnes kravet om lokal registrering, repræsentation ved en lokal agent eller kravet om en særlig retlig form samt omkostningerne ved oprettelse af en lokal afdeling med de dermed forbundne administrative og retlige formaliteter (se tabel 11).

Revolutionen inden for informationsteknologien kræver en hurtig løsning på problemerne

Mange leverandører af tjenesteydelser behøver ikke længere være placeret i deres kunders fysiske nærhed. Dette er en udfordring for de traditionelle markedsstrukturer inden for EU's servicesektor, således at disse markeder kan blive langt mere konkurrencedygtige, selv om lovgivningen stadig opdeler dem i segmenter. Virkeliggørelsen af det indre marked for tjenesteydelser inden for EU vil generelt skærpe konkurrencen og skabe forudsætningerne for, at europæiske virksomheder bedre kan konkurrere på verdensmarkederne. At undlade at gøre noget er ikke noget alternativ, hvis den målsætning, der blev fastlagt på Det Europæiske Råd i Lissabon, skal opfyldes.

For at imødekomme opfordringen fra Det Europæiske Råd i Lissabon er Kommissionen ved at udarbejde en strategi, som skal fjerne hindringerne for servicesektoren. Målet er at fremme det indre marked som det naturlige hjemmemarked for alle leverandører af tjenesteydelser i EU, men især SMV'er og forbrugerne. Tjenesteydelser skal kunne bevæge sig lige så frit over grænserne som inden for en medlemsstat, og grænseoverskridende indkøb skal gøres lige så attraktive som indkøb i hjemlandet. Kommissionen vil fremsætte forslag herom i 2001 og 2002 som opfølgning på strategien. Alle brancher skal være omfattet, dvs. at den aktuelle fremgangsmåde, der er baseret på enkeltaktioner eller foranstaltninger for bestemte brancher, skal erstattes af en generel fremgangsmåde. I strategien understreges behovet for at gennemføre de grundlæggende rettigheder i traktaten og anvende princippet om gensidig anerkendelse og proportionalitetsprincippet for at fjerne overflødige og ofte modstridende nationale regler. I visse tilfælde kan harmonisering også blive nødvendig for at fjerne hindringer. Den lovgivning, som omhandler servicesektoren, skal udformes så smidigt, at den kan holde trit med udviklingen inden for informationsteknologien, og samtidig skal det sikres, at der er overensstemmelse med andre politikker, navnlig konkurrencepolitikken.

2. Markederne for færdigvarer er generelt godt integreret

Den grænseoverskridende handel med industrivarer vokser hurtigere end BNI, og de udenlandske direkte investeringer er stadig en vigtig katalysator for integrationen.

Inden for ikke-harmoniserede sektorer er tekniske hindringer for den EU-interne handel muligvis stadig et problem, især på visse markeder...

Antallet af tilfælde, hvor princippet om gensidig anerkendelse inden for fødevarerektoren hævdes at være brudt, er relativt stort (se tabel 14 og 15). Sandsynligvis skyldes dette i stort omfang det brede udvalg af produkter inden for denne sektor og den strenge statslige kontrol med handelen som svar på forbrugernes legitime krav om bedre normer for fødevareresikkerhed. Alligevel er det nødvendigt at sikre, at undtagelserne fra anvendelsen af princippet om gensidig anerkendelse er velbegrundede. Følsomheden i handelen inden for denne sektor på den ene side og dens økonomiske betydning på den anden side kræver myndighedernes opmærksomhed, når der skal findes tilfredsstillende løsninger.

Inden for de harmoniserede områder giver nye oplysninger anledning til betænkeligheder omkring overgangsperioders indflydelse på effektiviteten af den nye metode i forbindelse

med fjernelse af tekniske hindringer. Deltagerne i en undersøgelse vedrørende medicinsk udstyr var klart af den opfattelse, at det var blevet meget lettere at afsætte produkter i flere medlemsstater, men at der stadig ikke er etableret et indre marked for medicinsk udstyr (se tabel 16). Dette viser, at det er nødvendigt at kombinere direktiver efter den nye metode med vedtagne harmoniserede normer og at udvise en vis tilbageholdenhed med lange overgangsperioder i direktiverne. Disse overgangsperioder kan i visse tilfælde blive brugt til at sløre den nye metodes indvirkning på handelen.

3. Europæiske virksomheder og borgere har betalt og betaler stadig en høj pris for den relativt beskedne integration på markederne for finansielle tjenesteydelser

Ændringer i lovgivningen inden for de seneste år, udviklingen af fælles infrastrukturer og indførelsen af euroen har medført en hurtig integration af markedet for usikrede fordringer samt swap- og derivatmarkedet. Dette har vist, hvor store omkostninger, der er forbundet med nationalt opsplittede markeder. Der er sket en omfordeling af likviditeten i hele euroområdet, hvilket har øget de grænseoverskridende transaktioner og reduceret prisforskellene.

... der skal gøres mere for at fremme integrationen ...

Det er imidlertid ikke alle markeder, der er så integreret som markedet for usikrede fordringer. Den manglende integration, der tilsyneladende hersker på de andre markeder, afspejles i den stærke overvægt af indenlandske porteføljer. For at investorer og virksomheder kan få det fulde udbytte af den stærke vækst på disse markeder, begynder det at haste med ændringer:

- **Etablering af fælleseuropæiske clearing- og afviklingssystemer.** Derved vil man bedre kunne sidestille grænseoverskridende, EU-interne transaktioner med indenlandske transaktioner og skabe mulighed for betydelige omkostningsbesparelser. Den kendsgerning, at der ikke findes et sådant system for de europæiske fondsbørser, forklarer i et vist omfang den beskedne udenlandske deltagelse på de indenlandske fondsbørser.
- **Fjernelse af unødvendige restriktioner for institutionelle investorer.** Institutionelle investorers betydning ved forvaltning af finansielle aktiver er tiltagende i hele verden. De tilbyder forbrugerne mere diversificerede investeringer og opsparingspuljer til investeringer. Det europæiske marked for institutionelle investorer er imidlertid stadig temmelig opsplittet, og dets udvikling er dikteret af den nationale lovgivning. Resultatet er, at det stadig kun er ca. halvt så stort som det amerikanske marked (se figur 13). Der er derfor taget en række nye initiativer og allerede eksisterende tiltag er tilpasset for at fremme et indre marked for institutionelle investorer. Kommissionens seneste forslag om fondsbaserede pensionsordninger sigter mod udvikling af et fælleseuropæisk marked, der i øjeblikket repræsenterer en værdi på 2,3 mia. EUR og forventes at nå op på 3,5 mia. EUR i 2005, navnlig på grund af den aldrende europæiske befolkning. Af andre foranstaltninger kan nævnes ændring af to forslag inden for et vigtigt område som investeringsfonde (et marked, der vurderes til 2,93 mia. EUR). Dermed ville der ske en udvidelse af både udvalget af aktiver og det geografiske område (ved indførelse af et fælles EU-pas), hvori investeringsforeninger kan investere.
- **Investorer har et stigende behov for pålidelige finansielle data.** På de fælleseuropæiske markeder for private obligationer er omfanget og hyppigheden af emissioner (se tabel 17) taget til, og jagten på større afkast har skabt et marked for virksomheder med en lavere rating (BBB). Sammenlignet med USA er der relativt få europæiske virksomheder, der har en internationalt sammenlignelig rating, eller som offentliggør regnskaber i henhold til

IAS-standarder. Adgangen til internationalt sammenlignelige informationer ville imidlertid kunne forbedre sikkerheden og gøre det lettere at komme ind på disse markeder. Kommissionen har allerede udsendt en meddelelse, hvorefter børsnoterede virksomheder skal aflægge regnskaber i henhold til IAS-standarder⁴.

- **Lovgivningen bør ændres med henblik på at opfylde de aktuelle finansmarkeders behov.** Markedernes internationalisering, det voksende antal private investorer, den voksende markedsandel for virksomheder med en rating under BBB, den ændrede holdning til risiko og børsmarkedernes øgede betydning samt den formodentlig højere volatilitet kræver en ajourføring af lovgrundlaget, som det allerede blev nævnt i sidste års Cardiff-rapport.

I rapporten om gennemførelse af handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser er der peget på nye prioriteringer og foranstaltninger. Lamfalussy-gruppens foreløbige rapport "om reguleringen af de europæiske værdipapirmarkeder" tilslutter sig denne prioritering og foreslår, at der skal gøres en yderligere indsats for at fremskynde processen for ikke at sakke bagud i forhold til markedsudviklingen. Det haster derfor med at gennemføre foranstaltningerne i handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser.

4. Fremskridt i bestræbelserne på at gøre markeder for offentlige udbud mere gennemskuelige

Behovet for at forbedre virkemåden for markederne for offentlige udbud fremgår implicit af to konklusioner fra Det Europæiske Råd i Lissabon: opfordringen til at afslutte arbejdet med ajourføring af reglerne for offentlige udbud, med særlig vægt på at lette SMV'ers adgang til disse markeder, og opfordringen til at indføre e-forvaltning. En forøgelse af de økonomiske virkninger af effektive og konkurrenceorienterede markeder for offentlige kontrakter er særlig vigtig i betragtning af de aktuelle bestræbelser på at forbedre de offentlige finansers kvalitet og bæredygtighed.

De nye lovgivningsrammer forventes at forbedre det allerede høje gennemskuelighedsniveau for markederne for offentlige udbud og at gøre dem mere konkurrencedygtige (se tabel 18 og figur 15). Det nye direktivforslags økonomiske virkning vil kunne øges ved at gennemføre praktiske foranstaltninger til at lette grænseoverskridende adgang til markeder for offentlige udbud (se figur 16). Den nyeste teknologi vil kunne medvirke til at forbedre konkurrencens økonomiske virkning ved at gøre det lettere for flere virksomheder, især SMV'er, fra flere lande at få adgang til disse markeder. I betragtning af de potentielle grænseoverskridende virkninger, vil udbredelsen af nye informationsteknologier kunne give anledning til initiativer på EU-plan, men i fuld overensstemmelse med nærhedsprincippet bør de nationale muligheder først undersøges. Lovgivningen indeholder en række bestemmelser, som sigter mod at fremme brugen af ny teknologi inden for offentlige udbud.

5. Reformerne i lovgivningen har i et vist omfang forbedret markedseffektiviteten inden for offentlig forsyningsvirksomhed og netværksindustrien

Priserne falder, kvaliteten forbedres og effektiviteten er i fremgang. Konkurrencens indtog har sat gang i innovationen og de organisatoriske ændringer, hvilket har øget produktiviteten inden for mange af disse sektorer. Der er derfor ingen grund til at vente med at indføre konkurrence inden for post-, energi-, transport- og kommunikationssektoren, når blot

⁴ KOM (2000) 359 om EU's regnskabsstrategi: vejen frem.

forbrugernes interesser tilgodeses i fuldt omfang. I denne proces vil Kommissionen fortsætte sin gradvise fremgangsmåde, som er baseret på en evaluering af reformerne og høring af de forskellige involverede parter, herunder også forbrugerne som nævnt i meddelelsen om forsyningspligtjenester. Dette kræver en mere intensiv brug af evalueringsinstrumenter til vurdering af forskellige aspekter af forsyningspligttydelserne som levering, kvalitet og konkurrencedygtighed, således at lovgivningen kan afpasses efter den teknologiske udvikling (hvilket forbedrer mulighederne for grænseoverskridende levering af disse ydelser inden for det indre marked), forbrugernes nye behov og nye krav i offentlighedens interesse.

Ved yderligere liberalisering bør man tage ved lære af de seneste erfaringer med reformer. Navnlig kræves der et velforberedt lovgrundlag. Inden for offentlig forsyningsvirksomhed som gas og elektricitet og jernbaner begrænser betydelige faste omkostninger mulighederne for konkurrence, hvilket medfører en alvorlig risiko for markedsbrist. Eksempelvis i lufthavne kan etablerede flyselskabers akkumulering af slots begrænse prisreduktioner på billetter (se tabel 19 og 20). Sådanne risici kræver en omhyggelig omlægning af lovgivningen.

Det voksende antal fusioner og overtagelser i løbet af de sidste to år har øget koncentrationen betydeligt inden for netværksindustriene, og konsekvenserne heraf for konkurrencen bør følges nøje. En stor del af denne aktivitet har været begrænset til de nationale markeder, hvilket kan give anledning til alvorlig bekymring, eftersom øget markedskoncentration kan udhule de positive økonomiske virkninger af åbningen af disse sektorer. Inden for energisektoren, der nu går ind i den afgørende fase af liberaliseringsprocessen var værdien af de nationale transaktioner i 1999 blevet fordoblet i forhold til 1995 (se figur 17 og 18).

De økonomiske reformer inden for energi-, post- og transportsektoren er begyndt at tage fart som krævet af Det Europæiske Råd i Lissabon. Med henblik herpå fremsatte Kommissionen i maj måned forslag vedrørende postsektoren [KOM(2000)319]. Markedsudviklingen nødvendiggør, at der åbnes op for konkurrencen inden for postsektoren. I det nugældende direktiv åbnes der kun for 3% af indtægterne ved levering af forsyningspligttydelser, og til trods herfor er der en medlemsstat, som endnu ikke har gennemført direktivet fuldt ud, ligesom der for fire medlemsstats vedkommende vil blive indledt en overtrædelsesprocedure for manglende overholdelse - en situation, som er yderst utilfredsstillende. En yderligere åbning på op til 20% i 2003 som foreslået i det nye direktiv forekommer at være et både fornuftigt og forsigtigt mål. Kommissionen fremsatte i juli måned forslag om offentlig trafikbetjening [KOM (2000) 7] og vil inden længe fremsætte nye forslag om yderligere åbning af energi- og transportmarkederne.

EU's netværksindustri bør med henblik på at øge effektiviteten integreres yderligere, navnlig inden for energisektoren som påpeget i sidste års rapport, også selv om det ikke er uproblematisk. Jernbanerne bør også fortsætte integrationen på trods af de tekniske vanskeligheder. I andre sektorer, hvor der ikke er tekniske vanskeligheder, bør integrationen helt klart fremskyndes. Eksempelvis inden for mobiltelefoni stemmer forskellene i internationale roaming-gebyrer ikke overens med et fuldt integreret marked og en konkurrenceorienteret markedsadfærd.

6. Statsstøttens konkurrenceforvridende virkning skal reduceres

Generelt er statsstøtte stadig i tilbagegang (se figur 19). For EU som helhed faldt støtten til industrien fra 2,3% af BNP til 2,0% mellem 1997 og 1998. Foreløbige tal for 1999 ser ud til at bekræfte, at den nedadgående tendens i statsstøtten til fremstillingssektoren i EU fortsatte. Alligevel er betydningen af branche specifik støtte, som er den mest forvridende af alle former for støtte, stadig for høj (se figur 21), selvom det ser ud til at andelen af støtte til

særlige industribrancher også er faldet i 1999. Skønt ad hoc-branchestøtten, måske den værste form for støtte til bestemte brancher, er faldet drastisk, er den steget kraftigt for finansielle tjenester (en tredobling i forhold til 1993 (se figur 24)). Støtten til finansielle tjenester kræver omhyggelig overvågning, og medlemsstaterne bør forsøge at bremse denne stigende tendens.

Den generelle udvikling i statsstøtte er ganske vist positiv, men der er god grund til at forbedre overvågningen af de konkurrenceforvridende virkninger og evalueringen af dens følger. Indførelsen af en resultattavle og et register for statsstøtte vil eventuelt være nyttige instrumenter til dette formål. Udviklingen har vist, at lande med store statsstøtteudbetalinger også har en stor administrativ regelbyrde, således at konkurrenceforvridningen forstærkes yderligere (se figur 25). Dette er et vigtigt spørgsmål, som må undersøges nærmere. I den økonomiske reformproces er det vigtigt at vide, om der er medlemsstater, som akkumulerer både regler og statsstøtte, eller om forskellige medlemsstater anvender forskellige foranstaltninger, der påvirker markederne. Det er derfor nødvendigt at foretage en dybtgående analyse af den kombinerede virkning af statsstøtte og en tung regelbyrde for at fastslå, i hvilke områder og lande økonomiske reformer er mest påkrævet.

FREMME AF IVÆRKSÆTTERÅNDEN

Siden begyndelsen af 1990'erne er forskellen i levestandard mellem Europas og USA, blevet større, og efterslæbet i konkurrenceevnen er blevet yderligere forværret. Det har Kommissionen for nylig gjort opmærksom på [SEK(2000)1823]. I årtier har EU kunnet hale ind på sine hovedkonkurrenter, men denne udvikling er nu stoppet og ser endda ud til at gå i den modsatte retning. Europas kreativitet, innovationsevne og sans for forandring skal forbedres fundamentalt. Hovedproblemet synes at være manglende dynamik og fleksibilitet og en langsom reaktion på strukturændringer. Der går alt for lang tid, før de nødvendige ændringer foretages og fuldt ud virker efter hensigten.

Der er stadig lang vej, før der i Den Europæiske Union er skabt et godt erhvervsklima med en begrænset regelbyrde, bedre finansieringsmuligheder, især for nye virksomheder, en moderne og forenklet skattelovgivning og et gunstigt innovationsklima.

1. MEDLEMSSTATERNE HAR FORBEDRET DERES LOVGIVNING, MEN DER ER STADIG MEGET, DER SKAL GØRES...

Der er i stort omfang taget initiativer til at mindske virksomhedernes administrative byrde. De fleste af disse foranstaltninger drejede sig om elektronisk adgang til administrative oplysninger og bestemmelser, kvikskranker og centrale kontorer for administrative formaliteter og etablering af støttetjenester for mindre virksomheder (se tabel 21) Der er behov for bedre indikatorer til overvågning af ændringer i lovgivningen.

Nyere materiale viser dog, at Europa stadig halter efter sine hovedkonkurrenter, hvad angår omkostninger og formaliteter i forbindelse med virksomhedsstart (se figur 26 og tabel 22). Foranstaltninger, som medlemsstaterne har iværksat, skal derfor forbedres, og nationale initiativer bør integreres i og udnytte synergieffekten fra en sammenhængende EU-strategi.

Der er behov for et mere sammenhængende, bedre koordineret forenklingsinitiativ på EU-plan...

Dette er et krav, der blev fremsat på Det Europæiske Råd i Lissabon som modspil til globaliseringen og de hastigt udviklende teknologier og markeder. For at imødekomme denne opfordring vil Kommissionen i 2001 fremlægge en strategi, som skal samle, harmonisere og

bygge videre på eksisterende initiativer. Først vil de eksisterende initiativer blive evalueret, hvorefter der vil blive gjort rede for Kommissionens udspil. Selve strategien, som skal vedtages inden udgangen af 2001, kommer til at indeholde en klar handlingsplan, som *bl.a.* vil komme til at bygge på analysen i den kommende hvidbog om bedre regulering. På grundlag heraf vil det være muligt at vurdere, om det er hensigtsmæssigt at tage alternative lovgivningstiltag og anvende nye former for samarbejde med henblik på at fremme nye former for partnerskab mellem forskellige administrative niveauer. Der vil endvidere blive lagt vægt på beskyttelse af borgernes rettigheder og interesser. Kvaliteten og sammenhængen i EU's og medlemsstaternes lovreger vil ligeledes blive behandlet. Lovgivningsinitiativerne vil blive ledsaget af passende konsekvensanalyser.

2. DER ER BEHOV FOR BEDRE FINANSIERINGSMULIGHEDER FOR VIRKSOMHEDER...

Adgang til den rigtige form for finansiering på det rigtige tidspunkt i hele virksomhedens levetid er af stor betydning, for at iværksættere og virksomhedsindehaverne kan omsætte deres ideer til virkelighed. SMV'er i EU mener stadig, at adgangen til finansiering er et problem, som begrænser deres vækstpotentiale.

Markedsudviklingen er opmuntrende...

Det europæiske marked for egenkapital (kapital, der tilføres virksomheder, som ikke er noteret på fondsbørsen, herunder venturekapital og buy-outs) har hidtil været stærkt underudviklet sammenlignet med USA, i høj grad koncentreret i Det Forenede Kongerige og især rettet mod buy-outs frem for mod seed- og start-up-finansiering. Et velfungerende aktiemarked, der tilskynder til børsintroduktion, er en vigtig faktor i udviklingen af markedet for venturekapital og bør derfor fremmes. Men der sker forbedringer:

- I 1999 voksede investeringerne i egenkapital med 74% (se figur 27) og investeringerne i virksomhedsstart (seed- og start-up-finansiering) blev fordoblet. Dog udgjorde virksomhedsstartinvesteringer kun 27% af den samlede venturekapital eller ca. 12% af værdien af markedet for egenkapital i EU. I 1999 blev 42% af venturekapitalen investeret i højteknologivirksomheder, hvoraf næsten halvdelen gik til investeringer i virksomhedsstart.
- I 1999 kunne der i EU-landene, bortset fra Det Forenede Kongerige, noteres en stigning i den rejste venturekapital, hvilket var med til at skabe bedre balance på markedet. Investeringerne i venturekapital udgør dog stadig en relativ lille del af BNP (under 0,1%) i Grækenland, Portugal, Danmark, Østrig og Italien.
- I de fleste EU-medlemsstater er der for kort tid siden taget initiativ til at ændre lovgivningen og skattebestemmelserne med henblik på at fremme virksomhedsstarter i betragtning af den betydning, de har for økonomien og disse virksomheders specifikke finansieringsproblemer. Dog må man sikre, at foranstaltningerne til fordel for venturekapital ikke forvrider konkurrencen på det indre marked.
- Kommissionens strategi for udvikling af et egentligt venturekapitalmarked indgår i handlingsplanen for risikovillig kapital fra 1998. I denne forbindelse vedtog den statusrapporten om handlingsplanen for risikovillig kapital (KOM (2000) 658),

hvor der foretages en prioritering af foranstaltningerne for at sikre, at handlingsplanen gennemføres inden udløbet af fristen i 2003, som blev fastsat på Det Europæiske Råds ekstraordinære møde i Lissabon. I erkendelse af at offentlig finansiering har betydning til afhjælpning af markedsbrist vedtog Kommissionen også et dokument om gennemgang af EU's finansieringsinstrumenter. Dokumentet indeholder forslag om foranstaltninger til forbedring af koordineringen mellem EIB, EIF og andre EU-instrumenter til finansiering af risikokapital.

Denne udvikling er så meget mere bemærkelsesværdig, som den har fundet sted i en periode, hvor omkostningerne ved alternativ finansiering har været faldende. Vilkårene for **lånefinansiering** er blevet forbedret væsentligt som følge af ØMU'en, budgetsaneringen og ændringerne på de finansielle markeder (se tabel 23). Lånefinansiering er blevet billigere i alle de lande, for hvilke der foreligger oplysninger, og især i Spanien. Således har virksomheder kunnet spare op til 55 716 EUR pr. lånt mio. EUR i renteudgifter. Den billigere lånefinansiering har forbedret virksomhedernes rentabilitet i forhold til niveauet i 1993. Disse resultater viser, at finansieringsmulighederne rent faktisk er blevet forbedret som følge af den kombinerede virkning af makro- og mikroøkonomiske politikker.

Virksomhederne har behov for et godt innovationsklima...

EU's problemer med konkurrenceevnen hænger nøje sammen med den relativt ringe og utilstrækkelige innovationskapacitet. Ud over gunstige finansieringsmuligheder kræver innovation et konkurrenceorienteret miljø uden unødige administrative byrder og med passende økonomiske incitamentter for virksomhederne til at innovere. Vedtagelsen af forordningen om EF-patenter⁵ på basis af det for nyligt forelagte forslag skulle kunne bidrage hertil. Det samme gælder andre initiativer vedrørende beskyttelse af industriel ejendomsret i forbindelse med ny teknologi.

... og imødegå udfordringerne fra den nye økonomi

Udviklingen af den nye økonomi giver forbrugere og små virksomheder hidtil ukendte muligheder i form af omkostningsbesparelser, ny og mere fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet, forbedrede processer og nye ekspanderende markeder. Den eksplosive udvikling i B2B e-handelen har overhalet væksten i B2C e-handelen, der ligger et godt stykke under sit potentielle niveau, hvis man skal anvende USA som målestok. For SMV'er vil B2B sætte fart i udviklingen, forbedre kvaliteten og sikre bedre service. Dette skulle fremme innovationen.

Den relative andel af B2B i forhold til B2C forventes at stige fra 80% i 2000 til 90% i 2003, idet B2C kun tegner sig for 0,2% af detailhandelen i Europa sammenlignet med 0,7% i USA.

SMV'ernes udfordring består i at komme ud over oplæringsfasen og anvende e-handel i praksis. For de politiske beslutningstagere består udfordringen reelt i at ruste SMV'erne til at klare konkurrencen på de globale elektroniske markeder. Hvad B2C angår, forekommer lovgivningerne så komplekse, at de hæmmer udviklingen, hvorfor denne situation bør afhjælpes. Udfordringen for B2C er at forbedre forbrugernes tillid til e-handel.

Siden sidste år er der i EU-regi taget flere initiativer til at imødegå disse udfordringer, herunder også lanceringen af eEurope-initiativet og handlingsplanen eEurope 2002 samt den af Kommissionen vedtagne lovgivningspakke til styrkelse af EU's markeder for elektronisk kommunikation og tilpasning af de eksisterende bestemmelser til informationssamfundets

⁵ KOM(2000) 412 Forslag til Rådets forordning om EF-patenter.

behov. Der er blevet fremsat et forslag til forordning om fuld adgang til det lokale abonnentkredsløbet, som vil bidrage til yderligere prisnedsættelser for internetadgang. Hertil kommer, at der med Europa-Parlamentets endelige vedtagelse af direktivet om reglerne for elektronisk handel er etableret et lovgrundlag for informationssamfundets serviceudbydere i det indre marked.

Der skal gøres en indsats for at modernisere og forenkle skattelovgivningen

De eksisterende momsordninger har en række mangler: de er komplicerede, lette at svindle med og forældede. Virksomhederne konfronteres med problemer som følge af momsforpligtelser i flere medlemsstater. Der er et påtrængende behov for at forbedre momssystemet, således at det bliver tidssvarende og fremmer lovlige handelstransaktioner inden for det indre marked, og indskrænker mulighederne for svindel. I Kommissionens meddelelse om en ny momsstrategi⁶ har Kommissionen foreslået en bæredygtig strategi med fire hovedmålsætninger: forenkling og modernisering af eksisterende regler, mere ensartet anvendelse af de nugældende ordninger og tættere administrativt samarbejde. De første resultater af dette nye initiativ er meget lovende.

Konklusion : at fremme iværksætterinitiativer kræver mere end nogen sinde de politiske beslutningstageres opmærksomhed...

Især da globaliseringen og de hurtigt udviklende teknologier og markeder stiller lovgiverne og virksomheder over for nye og komplekse udfordringer, bør initiativerne koncentreres om følgende områder:

- Fremme af etableringen af og væksten i små virksomheder på nationalt plan via **hurtig overgang til e-administration**. Hovedmålet må være at udnytte informationsteknologien mest mulig for at lette den administrative byrde. Der bør også åbnes mulighed for, at virksomhederne anvender digitale underskrifter i deres relationer med den offentlige forvaltning.
- **Iværksættelse og gennemførelse af koordinerede initiativer til forbedring af EU's lovgivning**. Som led i dette program bør man vurdere forskellige alternativer til lovregulering og fremme en mere systematisk analyse af nye bestemmelsers generelle følgevirkninger. En forenkling af den eksisterende lovgivning bør også prioriteres højt. Kommissionen vil fremlægge sin strategi i 2001.
- **Sikring af en høj grad af overensstemmelse og koordinering mellem nationale og fælles bestræbelser** for at forbedre lovreglerne, navnlig ved at sikre korrekt håndhævelse af EU-lovgivning. Dette kan være en af hovedopgaverne i governance-initiativet set ud fra et økonomisk synspunkt.
- **Lettere adgang til kapital for mindre virksomheder**, især ved at opbygge et egentligt venturekapitalmarked. Direktiverne om tilsyn med tillægspensionsfonde, kollektive investeringsinstitutter, prospektmateriale og meddelelsen om en EU-regnskabsstrategi er vigtige for at nå dette mål.

⁶ KOM (2000) 348 af 7.6.2000 Strategi til forbedring af momssystemet i det indre marked

- **Fremskyndelse af Europas omdannelse til et informationssamfund**, således at forbrugerne kan være lige så trygge ved at handle online som offline, og SMV'erne udnytter alle deres muligheder. Det forudsætter rettidig gennemførelse af handlingsplanen eEurope og direktivet om e-handel samt større overensstemmelse mellem alle de initiativer, som har indflydelse på e-handel, især de involverede parter diskussioner om værneting, beskatning og cyberkriminalitet. Det bør også undersøges, om sektorbestemte initiativer er kohærente og ligesom etableringen af et europæisk forskningsområde. En passende beskyttelse af intellektuel ejendomsret er også vigtig, hvis man skal skabe et innovations- og kreativitetsvenligt klima, hvilket nødvendiggør vedtagelsen af direktivforslaget om ophavsret og hertil knyttede rettigheder i informationssamfundet og også EF-patentet.

VIDEREUDVIKLING AF DE ØKONOMISKE REFORMERS EKSTERNE DIMENSION

Eftersom EU er en af hovedaktørerne i international handel og de økonomiske relationer, vil Det Europæiske Råds ambitiøse mål for EU's konkurrenceevne nødvendigvis få konsekvenser udadtil. Interne EU-reformer vil få internationale økonomiske virkninger, ligesom reformer i det internationale samfund vil få økonomiske konsekvenser for EU. Det er derfor relevant for EU at deltage aktivt i revisionen af internationale regler, således at disse ændringer er bedre afpasset og tidsmæssigt afstemt efter EU's interne økonomiske reformer, hvilket igen kan være med til at forbedre EU's internationale konkurrenceevne.

Dette er i særdeleshed væsentligt for initiativet til gennemførelse af det indre marked for tjenesteydelser og integrationen af de europæiske markeder for finansielle tjenesteydelser. Initiativet understreger betydningen for EU af at tage aktivt del i de forberedende forhandlinger om den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser. Det understreger endvidere betydningen af de aktuelle forhandlinger med USA om aftaler om gensidig anerkendelse i forbindelse med visse liberale tjenesteydelser og forsikring. Det indre marked er en god model for økonomiske reformer, som vil kunne anvendes til at fremme international handel og internationale investeringer på andre områder.

Et andet eksternt fænomen, som har indflydelse på EU's økonomiske reformproces, er udvidelsen mod øst. Den 8. november vedtog Kommissionen sit dokument om udvidelsesstrategien og gjorde nøje rede for de enkelte ansøgerlandes fremskridt på vej mod tiltrædelsen. Ansøgerlandene har stadig store huller i den retlige og den faktiske gennemførelse af bestemmelserne om det indre marked. Takket være associeringsaftalerne sker der dog hurtige fremskridt i integrationen med ansøgerlandene inden for handel og investeringer, eftersom der på EU-siden ikke er toldgrænser og kvantitative restriktioner. En analyse af handelen viser, at de forskellige ansøgerlandes eksport er sammensat forskelligt. Især varierer den andel af produkterne, som er harmoniseret med EU-normerne. Dette spørgsmål skal undersøges nærmere. Det kan have stor betydning for den hastighed, hvormed forskellige ansøgerlandes fremtidige handelsintegration sker. Det vil også kunne ses i relation til gennemførelsen af fundamentale principper i handelen i det indre marked, især gensidig anerkendelse (se boks 5 og figur 33 og 34).

Tiltrædelsen kræver overtagelse af *aquis communautaire* og den i EU etablerede praksis. Den økonomiske reformproces, der blev lanceret i Cardiff, har skabt en ny kultur, som indebærer selvvurdering af forandringer på mikroøkonomisk plan, som har vist sig at være meget nyttig. Ansøgerlandene vil med fordel kunne anvende selvvurderingsmekanismer til overvågning af overtagelsen af det indre markeds regler og praksis.

KONKLUSIONER

1. BORGERNE SKAL VÆRE DRIVKRAFTEN I DE ØKONOMISKE REFORMER

Reformer er nødvendige, hvis Europa skal have en moderne, dynamisk økonomi. Ved prioriteringen af reformerne bør man i fuldt omfang inddrage det civile samfund, både forbrugere og virksomheder. Reformen bliver ikke til noget, hvis borgerne ikke tager initiativet. De offentlige myndigheder må være opmærksomme på borgernes prioriteringer og sikre, at de kan udnytte deres rettigheder og forhindre markedssvigt, som kan skade borgernes interesser. Det forudsætter bedre information, men også bedre markedsgennemsikrelighed. Endvidere forudsætter det gennemførelse af en effektiv lovgivning, som garanterer sikkerhed og forbrugerbeskyttelse. Sidst men ikke mindst forudsætter det også indførelse af hensigtsmæssige og effektive retsmidler og lettere adgang til retssystemet. Disse instrumenter er nødvendige, hvis reformprocessen skal holdes i gang. Hvad myndighederne ikke må gøre, er at forsøge at begrænse forandringerne ved at indføre unødvendige bestemmelser eller holde fast ved gamle. Alt dette er vigtigt, hvis de europæiske borgere skal have bedre økonomiske forhold.

2. EUROPA MÅ SKABE ET DYNAMISK IVÆRKSÆTTERVENLIGT MILJØ FOR AT LETTE OVERGANGEN TIL DEN VIDENBASEREDE ØKONOMI

Det indre marked for tjenesteydelser skal være lige så velfungerende som det indre marked for varer. Imidlertid er den største udfordring for det indre marked i dag at skabe forudsætninger for udvikling af en mere dynamisk iværksætterånd i Europa. Kun på denne måde kan man fremskynde indførelsen af nye teknologier, modernisere de erhvervsmæssige og økonomiske strukturer og lette overgangen til en vidensbaseret økonomi. Forenklingen af lovbestemmelser og regler vil være et af hovedelementerne i denne proces. Dog vil det også blive nødvendigt at koordinere forskellige politikker på EU- og medlemsstatsniveau.

3. I BESTRÆBELSERNE PÅ AT OPFYLDE MÅLSÆTNINGERNE FRA LISSABON ER DER SKET FREMSKRIDT MED DEN ØKONOMISKE REFORM

Medlemsstaterne har i den igangværende reformproces gjort betydelige fremskridt, som i visse tilfælde kan betragtes som uden sidestykke. På EU-plan bliver vigtige politiske initiativer udarbejdet og gennemført. Der har været stor fremgang inden for finansielle tjenester, men markedsudviklingen kræver hurtigere gennemførelse af visse foranstaltninger. Strategien for servicesektoren vil om kort tid blive forelagt for Rådet og Europa-Parlamentet. Initiativet til forenkling af lovbestemmelserne vil blive vedtaget af Kommissionen i løbet af første halvår af 2001. Medlemsstaterne bør fortsætte deres bestræbelser på at finde nationale løsninger i forbindelse med den økonomiske reform, når særlige nationale forhold kræver det. Koordineringen af de økonomiske reformer på nationalt niveau bør skænkes særlig opmærksomhed. Vi bør undgå "to hastigheder" i reformprocessen, hvilket vil kunne få en ugunstig indflydelse på det indre markeds virkemåde som helhed.

4. REFORMERNE SKAL VIDEREFØRES, UDDYBES OG FREMSKYNDES

De skal **videreføres**, fordi de er en del af en **langfristet strategi** for vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne. Økonomiske reformer har ofte visse kortfristede virkninger, som borgerne uden videre kan observere, såsom faldende priser, men de største fordele viser sig først på

længere sigt. Lande som USA, hvor reformer blev indført for flere år siden, begynder først at høste fordelene heraf nu.

Økonomiske reformer skal **uddybes**, fordi den europæiske økonomi stadig er for **usmidig**, hvilket går ud over de økonomiske resultater. Udviklingen i euroens kurs over for den amerikanske dollar, kan i stort omfang tilskrives den amerikanske økonomis bedre resultater, hvad angår konkurrenceevnen og markedseffektiviteten. Fornyet tilslutning til og gennemførelse af Lissabon-målsætninger er den bedste måde, hvorpå vi kan udsende et troværdigt signal om, at vi står fast besluttet på at forbedre den europæiske økonomis konkurrenceevne. Det vil overbevise de internationale markeder og investorer om vor faste holdning, hvilket vil styrke euroen på verdensmarkederne.

At fremskynde de økonomiske reformer vil måske kræve hurtige procedurer, som Lamfalussy-gruppen for nylig har foreslået for de finansielle tjenesteydelser. Standardprocedurer⁷ uden politisk incitament til at fremskynde indførelsen af reformer risikerer, at de kun langsomt omsættes til konkret handling, men vi må ikke løbe den risiko at komme til at sakke agterud i forhold til markedsudviklingen.

Som det har været nævnt på Det Europæiske Råd, skal vi også **sætte fart på** vores reformproces, **ellers går vi glip af det ekstra makroøkonomiske vækstpotentiale, som ligger i de nye teknologier**. Når gamle problemer som oliekriser og mangel på råmaterialer dukker op igen træder formlen for langfristet vækst baseret på nye teknologier, innovation og økonomiske reformer endnu tydeligere frem. De nye teknologier er et nyt højeffektivt brændstof for udviklede økonomier, men de kræver en fintunet og smidig økonomi for at udnytte effekten optimalt. Mere innovation baseret på et dynamisk regelsæt giver den største gevinst i form af konkurrenceevne, beskæftigelse og vækst. Det er logikken i Lissabons strategi.

⁷ I gennemsnit går der fire år mellem tidspunktet for fremsættelse af et kommissionsforslag og det officielle gennemførelsetidspunkt. Dette skøn er baseret på 198 grundlæggende direktiver om det indre marked mellem 1985 og 2000 og tager ikke højde for yderligere forsinkelser som følge af forsinket gennemførelse i medlemsstaterne.